

Ἡ παρατήρησις δὲν ἔχει γίνει ἀκόμη—μου φαίνεται— πῶς μέσα στὸ ἔργο τοῦ Καθάφη, βρίσκει κανεὶς στίχους ποῦ μοιάζουν σὰν μιὰ εἰρωνική, ἐκ τῶν προτέρων, ἀπάντησι σὲ κριτικὰς—σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς κριτικὰς—ποῦ ἔχουν γίνει ἴσαμε τόρα τοῦ ποιητοῦ. Τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν κατάληψι τοῦ ἔργου τοῦ Καθάφη ἀναζητήσετε τα στὸ ἔργο τοῦ μέσα. Δίδω ὡς παράδειγμα τὴν ἀρχὴν τοῦ Δημάρτου, ποίημα ποῦ τὴν ἀξία του καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Καθάφη ἀκόμη οἱ πῖθ πείσμονες ἀναγνωρίζουν καὶ τὸ καταλογίζουν μέσα στὰ ἀριστουργήματά του.

Τὸ θέμα, ὁ Χαρακτήρ τοῦ Δημάρτου,
 ποῦ τὸν ἐπρότεινε ὁ Πορφύριος, ἐν συνομιλία,
 ἔτσι τὸ ἐξέφρασεν ὁ νέος σοφιστής
 (σκοπεύοντας, μετὰ, ρητορικῶς νὰ τὸ ἀναπτύξει)

Αὐτὸ τό :

σκοπεύοντας, μετὰ, ρητορικῶς νὰ τὸ ἀναπτύξει,
 εἶναι τὸ τέλειο δείγμα τῆς καθαφικῆς εἰρωνίας,
 εἰρωνίας ἐντελῶς δικῆς του ποῦ δὲν μοιάζει — ὅσο μου
 ἐπιτρέπουν οἱ μελέτες μου νὰ κρίνω—μὲ τὴν εἰρωνία κα-
 νενὸς ἄλλου.

Ὁ Δημάρτος τοῦ Καθάφη, λοιπόν, εἶναι ἓνα ποίημα, ἓνα ἀριστούργημα, πάνω σ' ἓνα ἀπλὸ canevan : γενικὰς γραμμὰς, σχεδιάγραμμα, ébauche, κάτι μπορῶ νὰ πῶ σὰν πρόχειρο (γιὰ τοὺς ἀδαεῖς) reportage. Καὶ σὰν νὰ προκαλεῖ εἰρωνικά ὁ ποιητής, ἄλλους, νὰ ἀναπτύξουν αὐτὸ τὸ ποίημα μὲ τὴ ρητορικὴ τους, νὰ πάσουν αὐτὸ τὸ θέμα καὶ νὰ τὸ ἐκμεταλλεθοῦν, νὰ τὸ ἀπλώσουν, νὰ τὸ ἐκτείνουν στὸ τέλος ἀπλούστια μὲ τὰς πρόσθετες γραμμὰς ποῦ θὰ τοῦ βάλουν, νὰ τοῦ ἀφαιρέσουν ἐκείνη τὴ θεία ἀναγλυφικὴ ἀπλότητά του, ἀληθινὸ χάρισμα λογίων.

Ἀφαιρέσετε ἓνα κόμμα ἀπὸ τὸν Δημάρτου,
 προσθέσετε μίαν τελείαν, πάσει νὰ εἶναι ἀριστούργημα.

Είναι άρκετά χρόνια ποῦ γράφω ἑλληνικά καί ποτέ ὡς τόρα δέν ἀσχολήθηκα γιά τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας ποῦ ἀδίκησε ὀλόκληρη νεολαία ἄλλοτε, τὴν ἔβγαλε ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς, ρίχνοντάς τὴν σὲ δημοσιογραφικούς ἀγῶνας. Εἶχα πάντα τὴ βεβαιότητα πὼς ὁ περίφημος αὐτὸς ἀγῶνας γιά τὴ γλώσσα θὰ κατέληγε ὅπως ὁ ἀγῶν γιά τὸν ὁποῖον μιᾶ ὁ ποιητής:

et le combat cessa faute de combattants.

Τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας θὰ ἔλυετο μόνο του. Ὁ «ἀγῶνας» ἔδραψε κατὰ τοῦτο τὸ ζήτημα αὐτό, ὅτι προσέθεσε στὴν διγλωσσία μας, μιὰ τρίτη γλώσσα τὴ μαλιαρὴ — καί τὸ χειρότερο — ποῦ οἱ ὀρθόδοξοι τῆς μαλιαρῆς ἔθεωροῦσαν τὸν ἑαυτοῦς ὑποχρεωμένο, ν' ἀφομοιώνουν τὴν πιὸ χυδαία λαϊκὴ νοοτροπία — ποῦ ὅλοι ἀποτροπιάζομεθα — γιά νὰ φαίνονται πιὸ φυσικοί. Ἔτσι στὲς ἐκφράσεις τοὺς βρίσκομε ὅτι τὸ πιὸ χυδαῖο.

Σήμερα, ἀμύνητες τῆς καθαρειούσης καὶ μαλιαρῆς, ἐγκαταλελειμένοι στὴ μετριότητά τοὺς, δέν παίζουν πλέον ρόλο. Ἡ διγλωσσία, ἡ σχετικὴ, θὰ παραμείνει, χωρὶς νὰ στενοχωρεῖ πλέον κανένα, ἀπαξ καὶ ἡ μικτὴ θὰ χρησιμεύει ὡς γεφύρωμα. Ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται σήμερα ἡ γλώσσα εἶναι ὁ πλουτισμός, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκκαθάρσις

Ἡ νοοτροπία, ἡ ψυχὴ, ἂν θέλετε, τοῦ νεοἑλληνα ἄλλαξε.

Εἶναι ἀναγκασμένος νὰ προστρέξει μᾶλλον στὴν καθαρειούσα ἢ καὶ τὴν ἀρχαία γιά νὰ πλουτίσει τὸ λεκτικὸ του παρὰ στὴν λαϊκὴ, γιὰ τὴ λαϊκὴ, δημιουργημὰ μιᾶς λαϊκῆς ψυχῆς, πρωτόγονης καὶ ξεπερασμένης δέν μπορεῖ πιὰ ν' ἀνταποκριθεῖ στὲς ἀπαιτήσεις τῆς ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς ποῦ αἰσθάνεται.

Παράλληλα μὲ τὲς ἀπαιτήσεις αὐτές, ἄλλες αἰσθητικῆς... προϋποθέτουν τὴν ἐκκαθάρσις. Ἔχομεν ἤδη ἓνα μεγάλο καθαριστὴ τῶν σταύλων τοῦ Λυγεία.

Ὁνόμασα : τὸν Καθάφη.